

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ ΜΑΡΙΑ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ

Δημήτρης Μπουραντάς

INTER
view

Ένας μάναιτζερ της ζωής

Ο Δημήτρης Μπουραντάς είναι ο πλέον διακεκριμένος καθηγητής μάναιτζμεντ και ηγεσίας στη χώρα μας. Δημιουργός δύο μεταπτυχιακών προγραμμάτων για στελέχη επιχειρήσεων, συγγραφέας επιστημονικών εγχειριδίων, μοιράζεται ανάμεσα στο πανεπιστήμιο και στις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Προ ολίγων μηνών κυκλοφόρησε το τελευταίο του βιβλίο «Όλα σου τα μαθα, μα ξέχασα μια λέξη» από τις εκδόσεις Πατάκη. Ένα μυθιστόρημα που συνοψίζει ουσιαστικά το «μάναιτζμεντ» της ζωής, καταδεικνύοντας στους αναγνώστες πώς να είναι «ηγέτες» σε προσωπικό και επαγγελματικό τομέα. Η πολιτική παρέμβαση δεν λείπει από το βιβλίο, στο οποίο εύστοχα ο κ. Μπουραντάς παροτρύνει τον αναγνώστη να δημιουργήσει το δικό του όραμα και ταυτόχρονα να το κυνηγήσει. Ο συγγραφέας μίλησε στη «C.P.» για τις καίριες έννοιες που θίγει το μυθιστόρημά του, το οποίο θα αγγίξει όσους έχουν κληθεί έστω και για μια στιγμή να υπερκεράσουν διλήμματα, και μάλιστα με το μικρότερο προσωπικό κόστος.

• **Ως καθηγητής μάναιτζμεντ ποιο ήταν το έναυσμα για να γράψετε ένα μυθιστόρημα;**

Ήθελα να γράψω ένα βιβλίο ούτως ώστε να περάσω τις αρχές και τις αξίες που πηγάζουν από τη ζωή μου, τη φιλοσοφία μου, από το μάναιτζμεντ και να είναι απτό σε όλο τον κόσμο. Ταυτόχρονα ήθελα να κάνω και μια πολιτική παρέμβαση μέσω του βιβλίου.

• **Αυτή η πολιτική παρέμβαση που αναφέρετε αποτυπώνεται έντονα στο σημείο του βιβλίου που αναλύετε τις δύο «Ελλάδες»...**

Σχηματικά μιλώντας, είμαστε δύο Ελλάδες. Το βιβλίο μπορεί να το διαβάσει κάποιος έχοντας στο μυαλό του δύο αντιμαχόμενες εθνικές ταυτότητες. Μία είναι η ταυτότητα της μικρής Ελλάδας, που πάει μπροστά, και μία η ταυτότητα της μεγάλης, που πάει πίσω. Οι ήρωες του βιβλίου, ο Νίκος και η Άννα, εκφράζουν σε όλη τους τη ζωή τη μικρή Ελλάδα, όπως και οι άνθρωποι που τους στήριξαν. Πιστεύω ότι μπορεί κανείς να βρει έντιμους ανθρώπους σε όλους τους χώρους, αλλά αυτοί είναι λίγοι. Ναι μεν αυτό είναι απογοητευτικό, αλλά στο τέλος το βιβλίο δίνει μια αισιόδοξη προοπτική, τονίζοντας ότι η μικρή Ελλάδα μπορεί να συγκροτηθεί και, ακόμα κι αν δεν μπορεί να μεγαλώσει, είναι γοητευτικό να αγωνίζεται κανείς γι' αυτήν.

• **Το θέμα της ηγεσίας εξετάζεται στο βιβλίο μέσα από τις προσωπικότητες των χαρακτήρων. Ο ηγέτης στην επαγγελματική ζωή είναι αυτομάτως ηγέτης και του εαυτού του;**

Δεν νομίζω ότι μπορεί να είναι κανείς σε κάποιο χώρο ηγέτης και κάπου αλλού να μην είναι.

• **Το ρωτάω αυτό γιατί οι δύο ήρωες, ο Νίκος και η Άννα, προδίδουν εν μέρει τον έρωτά τους...**

Μερικές φορές τα πράγματα μας τα φέρνει η ίδια η ζωή και εμείς κάνουμε τις επιλογές. Ο Νίκος έκανε την επιλογή του να τηρήσει τις αρχές του, και σε αυτό ήταν ηγέτης. Στην ηγεσία δεν υπάρ-

χει προσποίηση, υπάρχει αυθεντικότητα. Δεν μπορείς, λοιπόν, να είσαι αυθεντικός στη δουλειά σου και να μην είσαι στη σχέση σου.

• **Εξίσου βασικό θέμα που θίγεται στο βιβλίο είναι το ζήτημα της μοναξιάς του ηγέτη. Η κορυφή είναι τόσο μοναχική;**

Όχι, καθόλου, δεν το πιστεύω αυτό. Εγώ μιλάω για επεισόδια μοναξιάς. Δεν μπορεί να είσαι μοναχικός και αποξενωμένος. Είτε είσαι ηγέτης στην οικογένεια είτε είσαι ηγέτης στο σχολείο είτε στην πολιτική είτε οπουδήποτε αλλού, είσαι κοντά στον κόσμο. Ο ηγέτης είναι κατεχόμενη κοινωνική ον, απλώς κάποια στιγμή πρέπει να απελευθερώνεται από την καθημερινότητα για να κάνει την ενδοσκοπήσή του.

• **Μία αναφορά που προκαλεί αίσθηση είναι αυτή της έννοιας του «both and more» (δύο και περισσότερα) που χαρακτηρίζει έντονα τον τρόπο ζωής πολλών στην εποχή μας...**

Η ζωή μας είναι αντιφατική. Θέλουμε ολόένα και περισσότερα πράγματα. Λόγου χάριν, θέλω και διασκέδαση και καριέρα, και καλοτέραση και λεφτά. Από τη μια μεριά προοδεύουμε και από την άλλη έχουμε περισσότερο άγχος. Έχουμε γίνει τόσο αντιφατικοί τελευταία, που, αν δεν μπορούσαμε να βρούμε ιδέες οι οποίες να αντιμετωπίζουν αυτή την κατάσταση, δεν θα επιβιώσουμε εύκολα. Πρέπει, λοιπόν, να βρούμε έξυπνες και δημιουργικές ιδέες, για να έχουμε «δύο και περισσότερα».

• **Αυτές οι ιδέες ίσως προϋποθέτουν και λίγο τη δική μας ετοιμότητα για προσαρμογή σε αλλαγές, και αυτή η ικανότητα εμπεδώνεται έντονα στο βιβλίο σας...**

Εδώ πρέπει να θέσουμε δύο παραδοχές, ότι πρόοδος χωρίς αλλαγή δεν υπάρχει ούτε σε προσωπικό επίπεδο ούτε σε επίπεδο κοινωνίας και ότι κάθε αλλαγή δεν είναι πρόοδος. Το να προσαρμόζεται κανείς στις αλλαγές είναι μια σημαντική

ικανότητα, που αφορά τους πάντες. Προϋπόθεση για να το πράξει αυτό είναι να αποδεχτεί τη φύση του, και η φύση του ανθρώπου είναι αλλαγή: κάθε λεπτό που περνάει αλλάζουμε βιολογικά. Πρέπει να αποκτήσουμε μια θετική νοοτροπία απέναντι στις θετικές αλλαγές και να μάθουμε να μην τις φοβόμαστε. Στην πατρίδα μας αυτό είναι ακόμα πίσω. Στα πανεπιστήμια η διοίκηση των αλλαγών είναι ένα μάθημα που δεν διδάσκεται ή διδάσκεται ελάχιστα. Στην Ελλάδα δεν έχουμε μάθει να σχεδιάζουμε και να διοικούμε αλλαγές ούτε σε προσωπικό ούτε σε επαγγελματικό επίπεδο.

• **Η πρωίδα, η Άννα, έκανε αλλαγές στη ζωή της, αλλά είχε το μέντορά της. Θεωρείτε απαραίτητη την καθοδήγηση από ένα μέντορα;**

Ναι, είναι απαραίτητο. Η λέξη «μέντορας» μεταφράζεται ως κηδεμόνας. Όταν τα παιδιά καλούνται να κάνουν τις επιλογές τους, έχουν ανάγκη από κηδεμονία, αλλά αυτού του είδους την κηδεμονία, το μέντορινγκ δηλαδή, πολλές φορές δεν μπορούν να την κάνουν οι γονείς, οι δάσκαλοι, οι

καθηγητές. Όταν πρέπει να πάρουμε αποφάσεις, χρειαζόμαστε μέντορα να μας δώσει απαντήσεις για βασικά θέματα. Και είναι πολύ σημαντικό όταν φτάνει ένα παιδί σε μια μεγαλύτερη ηλικία να τον αναζητήσει κάπου.

• **Ποια είναι η λέξη που δεν ξεχνάτε ποτέ να μάθετε στους φοιτητές σας;**

Είμαι καθηγητής σε μεταπτυχιακά που έχουν σχέση με τη διοίκηση επιχειρήσεων και οι λέξεις που δεν πρέπει να ξεχνάει ποτέ ένα στέλεχος και ένας ηγέτης είναι: «ούτως ώστε να...». Στη ζωή μας, αν θέλουμε να ζήσουμε καλά, δεν κάνουμε τίποτα χωρίς την ύπαρξη του νοήματος του «ούτως ώστε να...». Λόγου χάριν, συναντώ τον Μπουραντά ούτως ώστε να ακούσω δύο ιδέες από αυτόν. Παίρνω δηλαδή μια απόφαση ούτως ώστε να εξασφαλίσω κάτι, που θα μου φέρει κάτι άλλο, έτσι ώστε να πετύχω κάτι που θέλω. Η λογική του «ούτως ώστε να» είναι πολύ βασικό στοιχείο σκέψης και για το μάναιτζμεντ και για τη ζωή γενικότερα. Αυτή η φράση σου λέει να μην κάνεις άσκοπες ενέργειες.

• **Ποια είναι τα στοιχεία που συγκροτούν τον ιδανικό ηγέτη, και όχι μόνο σε επαγγελματικό επίπεδο;**

Τον ηγέτη μπορούμε να τον κρίνουμε με βάση τη συμπεριφορά και τα αποτελέσματά του, που θα έχουν διάρκεια όμως. Αν με αγαπάνε άνθρωποι και τους οδηγώ, αλλά δεν έχω αποτελέσματα, είμαι απλώς ένας φίλος. Τα αποτελέσματα καθορίζουν τη δουλειά του στους ανθρώπους, οι άνθρωποι μπορεί να είναι η ομάδα του, οι πελάτες ή η κοινωνία γενικά. Αυτό είναι η χειροπιαστή πρόοδος και, αν τα καλά αποτελέσματα συνοδεύονται και από μια συμπεριφορά που προκαλεί αγάπη, σεβασμό, εμπιστοσύνη, εκτίμηση στους άλλους, αυτό είναι το ιδανικό. Μέσα από τη δημιουργία αξιών ικανοποιείς τους ανθρώπους σου και τους οδηγείς στην πρόοδο και στην ευημερία.

